

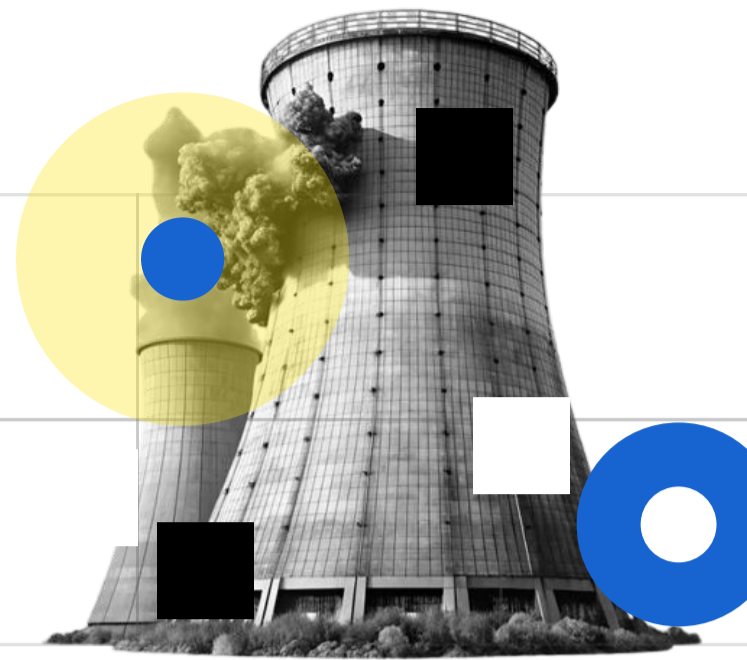
Санкції проти росії: енергетика

Від початку військової агресії росії проти України в 2014 році та її ескалації у 2022 році, **міжнародна спільнота застосувала ряд санкцій**, спрямованих на обмеження економічних і військових можливостей росії.



Особливу увагу було приділено енергетичному сектору, який є ключовим для російської економіки. Не зважаючи на те, що нафта, газ і атомна енергетика є різними галузями зі своїми особливостями та специфікою, їх об'єднує те, що всі вони прямо чи опосередковано підпадають під санкції, накладені Європейським Союзом, США та іншими країнами, охоплюють заборону на імпорт сировини нафти та нафтопродуктів, обмеження доступу до важливих технологій та фінансових ресурсів, а також заходи щодо транспортування енергоносіїв. Ці обмеження спрямовані на послаблення здатності росії фінансувати свою агресію та підтримувати військово-промисловий комплекс. У той час, як Україна продовжує захищати свою незалежність, міжнародна спільнота готується до подальших санкцій, зокрема, в енергетичному секторі, щоб ще більше посилити тиск на агресора та зупинити порушення міжнародного права.

Суперечності та перспективи санкцій ЄС проти російської енергетики: хронологія останніх подій



Цивілізований світ все більше наближається до досягнення мети у процесі усунення росії зі світових ринків атомних технологій. Атомна енергетика – досить складна сфера, тому процес заміщення постачальників ядерного палива і технологій відбувається значно повільніше, ніж в інших енергетичних галузях. Сьогодні у світі відбувається ренесанс атомної енергетики, і дуже важливо підтримувати цей процес, який допоможе досягнути зокрема цілей «зеленого» переходу. **У цьому контексті критично важливо не допустити жодного інциденту на окупованій росіянами Запорізькій АЕС**, адже це може поставити під сумнів перспективи подальшого розвитку атомної галузі. Росія має якнайшвидше залишити територію ЗАЕС і передати станцію під повний контроль українського персоналу, виконавши тим самим вимоги резолюції МАГАТЕ, яка була ухвалена останньою Генеральною конференцією агентства.¹



15 січня 2024 р.

єдиний шлях спонукати росіян виконувати резолюції МАГАТЕ – це санкції проти російської атомної індустрії.²

5 лютого 2024 р. міністр закордонних справ Угорщини Петер Сіярто заявив, що влада країни виступає проти нових санкцій ЄС щодо росії та не допустить жодних додаткових обмежень на співпрацю з рф у галузі енергетики та атомної промисловості.³

20 лютого 2024 р. заступник міністра закордонних справ Литви Сімонас Шатунас заявив, що, завершуючи 13-пакет санкцій проти росії, Європейський Союз має одразу почати говорити про наступні секторальні санкції, зокрема, щодо російського скрапленого газу (СПГ), алюмінію, ядерної енергетики.⁴

8 березня 2024 р. міністр енергетики Герман Галущенко, коментуючи ухвалену 7 березня 2024 р. резолюцію Ради керуючих МАГАТЕ про термінове повернення ЗАЕС під повний контроль української влади, заявив, що у разі відмови російської сторони виконувати таке рішення, Україна вимагатиме посилення санкцій.⁵

18 березня 2024 р. економіка росії справді почувається краще, ніж очіувалося, через два роки після того, як США та Європейський Союз запровадили проти неї масштабні санкції. Однак вона не така сильна, як вважають деякі спостерігачі. До того ж, росія дуже уразлива, якщо ціни на енергоносії знизяться або збільшення виробництва військової техніки призведе до скорочення виробництва в інших сферах.⁶

18 березня 2024 р. Санкції проти “Росатому” нейтралізують один з найпотужніших енергетичних збройних засобів росії – Міністр енергетики України Герман Галущенко.⁷

Президент Литви Гітанас Науседа запевняє, що хоче, щоб до 14 пакета санкцій проти росії були включені держкорпорація “Росатом”, а також алюміній і більше російських банків.⁸

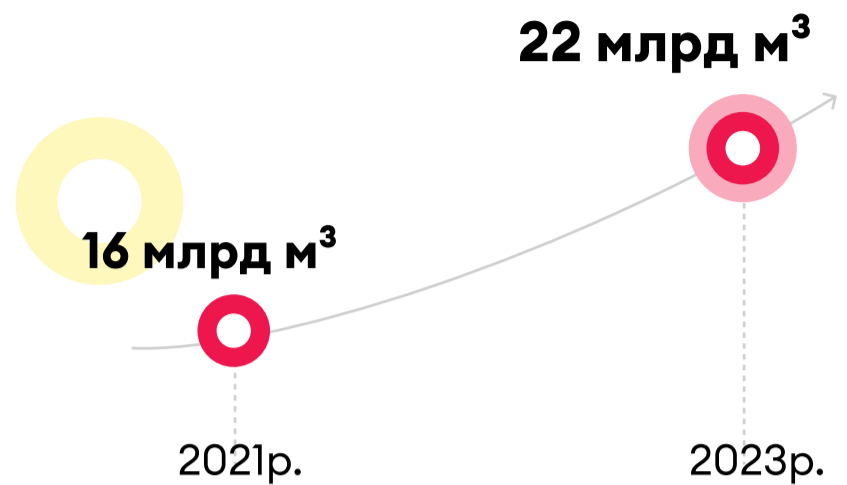
11 квітня 2024 р. Європейський парламент проголосував за ухвалення правил, які дозволяють європейським урядам забороняти імпорт російського скрапленого природного газу (СПГ), не дозволяючи російським компаніям бронювати потужності газової інфраструктури. Європейський Союз ухиляється від накладення санкцій на російський газ, на який деякі члени сильно покладаються.

Нова газова політика має на меті встановити законний шлях для урядів, щоб блокувати постачання російського газу до своєї країни, хоча наразі жоден великий імпортер не повідомив, що використовуватиме його. Нові правила газового ринку ЄС дозволяють урядам тимчасово забороняти російським і білоруським експортерам газу брати участь у торгах на потужності в інфраструктурі, необхідні для доставки газу й СПГ у Європу.

Росія скоротила трубопровідні постачання газу в Європу після свого вторгнення в Україну 2022 року, скоротивши основний маршрут російських постачань у Європу. Але російський СПГ продовжує надходити на континент, переважно через порти Іспанії, Бельгії й Франції. Ці країни не підтвердили, що використовуватимуть нову правову можливість.

Представник Міністерства енергетики Іспанії заявив, що країна підтримує спільну позицію ЄС щодо заборони російського СПГ, оскільки якби Іспанія зробила це сама, російські фірми могли б просто відправити своє паливо в інші порти ЄС. Міністр енергетики Бельгії заявив, що уряд аналізує закон і його умови, зокрема що обмеження імпорту російського газу не може порушувати потоки газу між країнами ЄС.

Бельгія реекспортує значну частину російського СПГ, який вона отримує, в інші країни. **Згідно з аналізом ЄС, постачання російського СПГ у Європу торік зросло до 22 млрд кубометрів порівняно з приблизно 16 млрд кубометрів 2021 року.** Переважна більшість країн ЄС має схвалити цю політику, перш ніж вона набуде чинності, – це крок, який, як очікується, ухвалить закон без змін.



ЄС запровадив санкції проти російського морського імпорту нафти й вугілля. Санкції потребують одностайного схвалення країн ЄС. При цьому Угорщина вже пообіцяла блокувати заборону на імпорт російського газу.⁹

28 квітня 2024 р. Туреччина веде переговори з американською енергетичною компанією ExxonMobil для укладення багатомільярдної угоди з купівлі скрапленого природного газу. Анкара прагне обмежити свою залежність від російських енергоносіїв. Анкара отримає до 2,5 млн тонн СПГ на рік у рамках угоди з Exxon. Він заявив, що комерційні умови угоди все ще обговорюються, але, згідно з оцінками агентства Argus, 2,5 млн тонн ЗПГ, відправлених до Туреччини, наразі коштуватимуть близько 1,1 мільярда доларів. Обговорюваних 2,5 млн тонн СПГ буде достатньо, щоб покрити приблизно 7% споживання природного газу в Туреччині минулого року. Тоді Туреччина імпортувала 5 млн тонн СПГ зі США на «спотовому» ринку. Компанія Exxon має амбітні плани щодо розширення свого портфеля ЗПГ до 40 млн тонн на рік до 2030 р., що приблизно вдвічі більше, ніж у 2020 р.¹⁰

В уряді Італії заявили, що країна відмовилась від російського природного газу і не матиме жодних проблем із запропонованим пакетом санкцій ЄС щодо скрапленого природного газу (СПГ), який розглядає Єврокомісія.¹¹

30 квітня 2024 р. міністерство фінансів США дозволило здійснювати операції з російськими банками для розрахунків у сфері енергетики. Йдеться про “ВТБ”, “Центробанк”, “Сбербанк” та “Альфа-банк”. Про це йдеться у ліцензії, виданій американським міністерством. Ліцензія Мінфіну згадує також банки “Открытие”, “Совкомбанк”, “Росбанк”, “ВЭБ.РФ”, “Банк Зенит” і “Банк Санкт-Петербург”. Заборону на операції знято до 1 листопада 2024 року, однак можливе продовження дозволу. Пов’язаними з енергетикою будуть вважати трансакції, які стосуються таких питань як видобуток, виробництво, переробка, зрідження, транспортування або купівля нафти та інших енергоресурсів, включаючи зріджений природний газ, деревину, вугілля та уран. Згідно з ліцензією, дозволяються трансакції з банками рф, пов’язаними з виробництвом, постачанням або обміном енергією за допомогою будь-яких способів.¹²

1 травня 2024 р. Сенат США ухвалив законопроект про заборону імпорту збагаченого урану з Росії та передав його на підпис президентові Джо Байдену. Цей документ забороняє імпорт збагаченого урану з РФ через 90 днів після набуття законом чинності з можливістю тимчасових винятків до січня 2028 року. Росія постачає до США майже чверть збагаченого урану для понад 90 комерційних реакторів, що робить її найбільшим іноземним постачальником, свідчать дані Міністерства енергетики США. Країна-агресорка заробляє на цьому близько \$1 млрд на рік. Ефект від заборони на імпорт збагаченого урану з РФ займе певний час. Оператори американських атомних електростанцій зазвичай перезавантажують реактори кожні 18-24 місяці, а закупівлі палива обговорюються заздалегідь. Це означає, що більшість, але не всі енергокомпанії вже накопичили достатню кількість урану, щоб підтримувати роботу своїх реакторів принаймні протягом наступних кількох років, пояснило видання. Заміщення поставок з Росії може призвести до зростання вартості збагаченого урану для США приблизно на 20%.¹³

5 травня 2024 р. економіка Росії виявилася напрочуд стійкою до натиску західних санкцій. Через два роки після вторгнення Кремля в Україну вона продовжує фінансувати дорогу війну і підтримувати Володимира Путіна, але ефект від обмежень все ж відчувається в Москві.

Підприємство “Арктик СПГ 2” під керівництвом ПАТ “Новатек” є ключовою частиною планів Москви зі збільшення експорту і поповнення скарбниці. Уже кілька місяців воно готове постачати скраплений природний газ на нові ринки, але простояє через обмеження США. Росія давно прагне збільшити свою частку на світовому ринку СПГ, але війна і різке скорочення сухопутного експорту до Європи, яке відбулося після неї, посилили важливість цих амбіцій. Москва хоче збільшити виробництво СПГ утричі до 2030 р., що дасть змогу отримувати щонайменше 35 мільярдів доларів на рік.

Наразі Росія посідає четверте місце у світі за експортом СПГ, але обмеження, накладені на флагманський проєкт “Арктик СПГ 2”, стримують її прагнення йти далі. Ще більше занепокоєння у Москві викликає той факт, що ці санкції послужили зразком для майбутніх спроб Заходу обмежити газові доходи Кремля, націлившись на такі підприємства, як Ямал або Сахалін-2 на Далекому Сході, які, як і раніше, постачають газ у Європу та Азію. Відтоді як торік адміністрація Байдена ввела санкції проти заводу “Арктик СПГ 2”, покупці в Китаї та Індії відмовляються купувати СПГ навіть зі знижкою. Юристи в Сінгапурі та Лондоні, тим часом, відмовилися від участі в проєкті. Навіть суднобудівники заплуталися в обмеженнях: судна вартістю в сотні мільйонів доларів нині застрягли в сухих доках у Південній Кореї. Ніхто не може їх купити або орендувати. Газ опинився в пастці.

Росія володіє найбільшою у світі часткою природного газу, близько 20% запасів, але їй все ще потрібно перетворити його на доходи. Нові трубопроводи не будуються досить швидко, щоб перенаправити продажі, тому залишається тільки СПГ. Кремль каже, що до 2030 року він хоче експортувати понад 100 мільйонів тонн СПГ на рік, порівняно з приблизно 31 мільйоном торік – із санкціями чи без них.

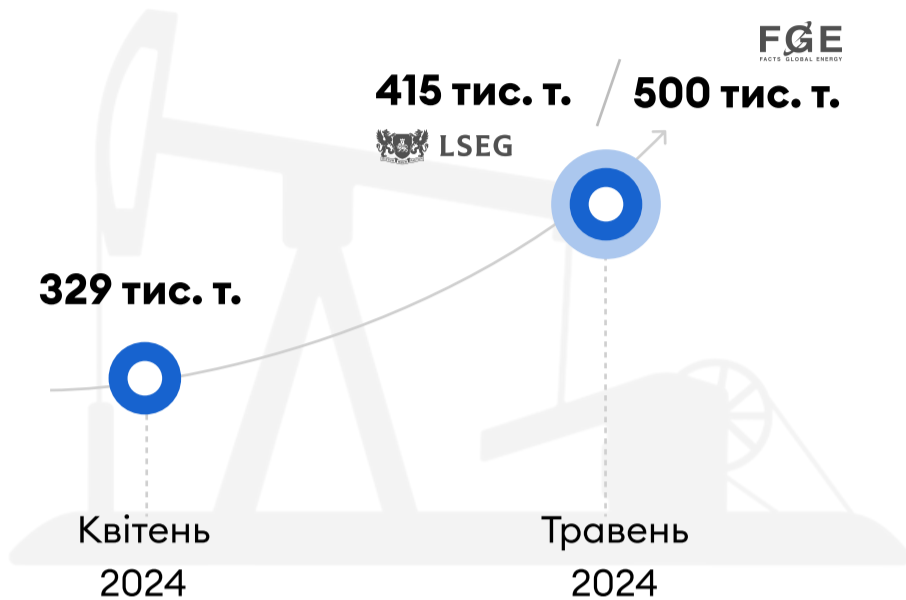
Нове випробування для компанії буде влітку, коли “Новатек” планує відправити перший вантаж з “Арктик СПГ 2”, скориставшись досить тонким льодом, щоб використовувати звичайне судно. Іноземні акціонери проекту “Арктик СПГ-2”, контрольованого російським “Новатеком”, оголосили форс-мажор через санкції. Вторгнення РФ в Україну поставило під удар найамбітніший газовий проект Путіна. В арктичному регіоні розгорнулося справжнє протистояння між США і росією. Водночас Туреччина готує багатомільярдну угоду з американською компанією. Анкара прагне обмежити свою залежність від російських енергоносіїв.¹⁴

5 травня 2024 р. Сполучені Штати запровадили пакет санкцій стосовно понад 280 фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з росією. Зокрема, мова про чотири судноплавні компанії, які дотичні до реалізації проекту Arctic LNG 2 (“Арктик СПГ 2”). Чотири згадані компанії – це сингапурська Red Box Energy Services, яка є оператором суден Audax і Pugnah, що транспортували СПГ-модулі для оператора Arctic LNG 2 після того, як той потрапив під санкції. Також це гонконгська судноплавна компанія CFU Shipping і її великовантажні судна Hunter Star і Nan Feng Zhi Xing, які доставили остаточний модуль СПГ для другої виробничої лінії проекту. Ще двома судноплавними компаніями, які потрапили під санкції, стали “Еко Шиппінг” і “Трансстрой”.¹⁵

Єврокомісія надіслала до країн ЄС проект пропозиції 14-го пакета санкцій проти росії, який містить, серед іншого, обмеження на імпорт скрапленого газу (СПГ) з росії, хоча повне ембарго не планується. У пакеті йдеться про заборону перевалки російського СПГ в європейських портах, звідки він потім відправляється по всьому світу. Лідерами тут є Бельгія та її порт Зебрюгге, але Франція та Іспанія також є одними з найбільших одержувачів російського СПГ. Крім того, санкції стосуватимуться російських проектів СПГ “Арктик” та “Мурманськ”. Комісія також хоче накласти санкції на кілька суден з так званого «тіньового флоту» РФ, які транспортують російську нафту попри обмеження ЄС. Їм буде заборонено заходити в європейські порти. Також, за пропозицією, транспортним компаніям, які щонайменше на чверть належать росіянам, буде заборонено працювати в ЄС. Заборони на імпорт алюмінію у проекті немає, але є заборона на імпорт гелію. Щодо заборони на експорт, то вона стосуватиметься, зокрема, марганцевої руди, гірничих машин, моніторів та електроніки.¹⁶



10 травня 2024 р. росія збільшує експорт нафтопродуктів до Сінгапуру. За оцінками трейдерів і аналітиків, експорт російської нафти в Сінгапур в травні може досягти найвищого рівня у 2024.



За оцінками LSEG Research, сінгапурський імпорт російської нафти зросте приблизно до 415 000 метричних тонн у травні, тоді як консалтингова компанія FGE прогнозує близько 500 000 тонн.

Імпорт нафти з росії до Сінгапуру зріс у квітні до найвищого рівня цього року – 329 955 тонн. Це збільшило загальний обсяг імпорту нафти в Сінгапурі в квітні до 998 408 тонн в порівнянні з 920 626 тоннами роком раніше, свідчать дані Enterprise Singapore.

Експортно-орієнтований Туапсинський нафтопереробний завод Роснефти, один з найбільших на півдні росії, відновив переробку на початку цього місяця, і **очікується, що в травні його завантаження зросте приблизно на 16% до 180 000 тонн**, оскільки він відновить експорт, згідно з торговими оцінками. Російська «Новатек», тим часом, планує розпочати тестові операції на новій установці з переробки 3 млн тонн на рік на своєму газоконденсатному комплексі в порту Усть-Луга на Балтійському морі в середині червня, що може дозволити йому збільшити експорт нафти до 550 000-600 000 тонн на місяць з 350 000-370 000 тонн наразі. «Новатек» виробляє нафту переважно для Азії, включаючи Китай, Сінгапур, Тайвань і Малайзію.¹⁷

13 травня 2024 р. російський шлях транспортування свого СПГ з арктичних портів до Азії, що проходив Європою, може бути зупинений через новий пакет санкцій, однак ефект на можливості експорту російських енергоресурсів поки що невідомий.

Наразі російські термінали, що знаходяться на арктичному узбережжі Росії, наприклад термінал Ямал-СПГ, експортує газ через Європу, тому що у портах Бельгії та Франції російський СПГ з арктичних транспортувальних суден, що прилаштовані до умов екстремально низької температури, переганяють до звичайних танкерів, які продовжують свій шлях до Азії.

При цьому, частина російського СПГ, що переганяється у портах, осідає на європейських ринках. Новим пакетом санкцій ЄС прагне обрізати таку можливість. Політики ЄС обговорюють цей крок як частину 14-го пакету санкцій проти росії. Хоча повної заборони не буде, це буде перший випадок, коли Європа застосовує конкретні заходи проти російського СПГ. У разі схвалення, цей захід може призвести до збільшення обсягів російського палива, що циркулює в Європі. Він також може спричинити проблеми з контрактами для європейських логістичних компаній і політичну реакцію з боку інших країн-покупців газу.¹⁸

Західні компанії торік заробили в росії на 40% більше, ніж до війни. Майже половина доходів у 2023 припала на російські активи трьох глобальних гігантів – французької нафтогазової компанії TotalEnergies, британського енергетичного концерну BP і австрійського банку Raiffeisen.¹⁹

13 травня 2024 р. радник президента США з питань національної безпеки Джек Салліван оприлюднив на сайті Білого дому заяву щодо підписання Джо Байденем закону, який забороняє імпортувати до Штатів російський збагачений уран. Це рішення гарантує економічну та енергетичну безпеку країни і зрештою приведе до повного припинення залежності США від російського ядерного палива.²⁰

14 травня 2024 р. Угорщина не підтримує нові санкції Європейського Союзу щодо російського газу і блокуватиме будь-які заходи, які підвищують ціни на енергоносії в Європі. Як відомо, запровадження санкцій вимагає одностайної підтримки всіх 27 країн ЄС. Кілька інших країн, зокрема Франція, Німеччина, Італія й Іспанія, також просили більше технічної інформації про заходи під час початкових переговорів. Але Угорщина була найбільш нерішучою щодо таких обмежень.²¹

5 травня 2024 р. новий уряд Португалії зацікавлений у посиленні санкцій проти росії через її вторгнення в Україну. Уряд Португалії підтримує енергетичну політику Європейського Союзу, а саме заходи, спрямовані на забезпечення стратегічного суверенітету, так само, як він виступає за посилення санкцій, щоб тиснути на росію, щоб вона припинила вторгнення.²²

17 травня 2024 р. Конгрес США взявся за санкції проти Росатому. Готуються санкції проти Росатому, його дочірніх фірм та іноземних компаній, які беруть участь у будівництві реакторів за російськими технологіями по всьому світу. Комітет Палати представників США з міжнародних відносин підтримав запровадження пакета санкцій проти російської державної корпорації Росатом та персональних санкцій проти осіб, які створюють загрозу безпеці на окупованій росіянами Запорізькій АЕС. **Підтримка комітету – перший етап для ухвалення законопроектів.** Наступним кроком має стати їх розгляд Палатою представників Конгресу США. Конгресмени вважають, що законопроекти мають покласти край «залежності США від атомної енергетики рф, зокрема Росатому з огляду на неспровоковану російську агресію проти України». Пропонується замінити російських постачальників виробниками зі США та країн-союзників, а також обмежити доступ уряду росії до доходів через запровадження санкцій та експортного контролю проти Росатому. Також у комітеті відзначили роль Росатому у захопленні Запорізької АЕС.

У разі схвалення законопроектів буде введено санкції проти “Росатому”, його дочірніх фірм та іноземних компаній, які беруть участь у будівництві реакторів за російськими технологіями по всьому світу. «Цей законопроект посиляє чітке повідомлення ринку про те, що ера залежності від “Росатома” добігає кінця», – сказав конгресмен-республіканець Джо Вілсон.²³

20 травня 2024 р. Десятки російських нафтових танкерів місяцями простоюють без діла після введення санкцій Мінфіном США, що свідчить про те, що США здатні зруйнувати ланцюжок поставок нафти рф. **З жовтня 40 суден, що беруть участь у російській торгівлі нафтою, були додані до санкційного списку США за порушення цінового ліміту.** Лише одна з них, СМП «Примор'я», збрала вантаж з моменту включення до списку. Якщо він зможе без проблем розвантажитися, то це може заохотити росію знову використовувати більше суден для торгівлі.²⁴

23 травня 2024 р. Російський мільярдер та колишній топ-менеджер “Лукойл” Андрій Кузяєв, компанії якого працюють на військово-промисловий комплекс рф, досі не потрапив до санкційних списків ЄС та США.²⁵

Країни ЄС сподіваються на досягнення згоди щодо нового пакета санкцій проти росії протягом наступних кількох тижнів. Найбільша проблемою є посилення санкцій проти танкерів, які росія використовує для транспортування сировини нафти з неперевіреною страховкою і туманними структурами власності. Такі країни, як **Греція, Кіпр і Мальта, виступили проти таких заходів, стверджуючи, що вони лише призведуть до того, що судноплавні оператори вдадуться до ще більш непрозорих кроків, щоб приховати свій флот.** Зрештою, це збільшить ризик великої морської катастрофи та потенційно завдасть шкоди всій судноплавній галузі.²⁶

Далі буде... Цей сегмент лише відкриває частину складної історії глобальних санкцій і їх впливу на міжнародну торгівлю. Подальші події, безсумнівно, розкриють нові аспекти цієї кризи, включаючи відповіді росії на санкції, реакцію глобальних ринків і можливі політичні зрушення в Європейському Союзі. Наступні тижні можуть стати вирішальними для розуміння майбутнього світової енергетики та безпеки.

Таким чином, на початку 2024 року світова спільнота продовжувала роботу над усуненням росії зі світових ринків атомних технологій. Цей процес, важливий для глобальної безпеки та екології, просувається повільніше через складність заміщення постачальників ядерного палива та технологій. Всередині Європейського Союзу існують суперечності щодо введення нових санкцій.



Санкції проти росії в енергетичному секторі включають широке коло обмежувальних заходів, спрямованих на послаблення її економіки та військових можливостей.

- **Таким чином, основні напрямки санкцій проти росії в енергетичному секторі передбачають:**
- **заборона на імпорт сирої нафти та нафтопродуктів.** ЄС заборонив імпорт сирої нафти та деяких нафтопродуктів з росії морським транспортом. Це серйозно вплинуло на російський експорт енергоносіїв до Європи, який раніше складав значну частину доходів рф;
 - **обмеження на доступ до технологій.** Російським компаніям обмежено доступ до технологій та обладнання, необхідних для розвідки та видобутку енергоресурсів, особливо в складних умовах, таких як арктичні шельфи та глибоководні проекти. Це ускладнює модернізацію та розширення енергетичного сектору росії;
 - **заборона на експорт енергетичних технологій.** Заборонено експорт до росії товарів та технологій подвійного призначення, які можуть бути використані у військово-промисловому комплексі, включаючи електронні компоненти та обладнання для видобутку енергії;
 - **обмеження фінансового сектору.** Відключення кількох російських банків від системи SWIFT суттєво ускладнює фінансові операції, пов'язані з енергетичним сектором, що обмежує можливості для інвестування та міжнародних транзакцій;
 - **обмеження на транспортування.** Заборонено надання послуг, пов'язаних з транспортуванням нафти, таких як страхування та інші допоміжні послуги, що ускладнює логістику експорту енергоносіїв з росії.

Таким чином, санкції проти росії в енергетичному секторі спричинили значні економічні втрати та викликали необхідність адаптації як для росії, так і для країн, що їх запровадили. Росія активно шукає нові ринки збуту та розвиває внутрішні технології, тоді як ЄС працює над диверсифікацією джерел енергії та інвестує у відновлювані джерела. Продовження та посилення санкційної політики є необхідним для підтримки міжнародного правопорядку та стабільності, водночас країни ЄС повинні бути готові до довгострокових змін у глобальному енергетичному ландшафті.

Пріоритети майбутніх санкцій проти росії в енергетичному секторі

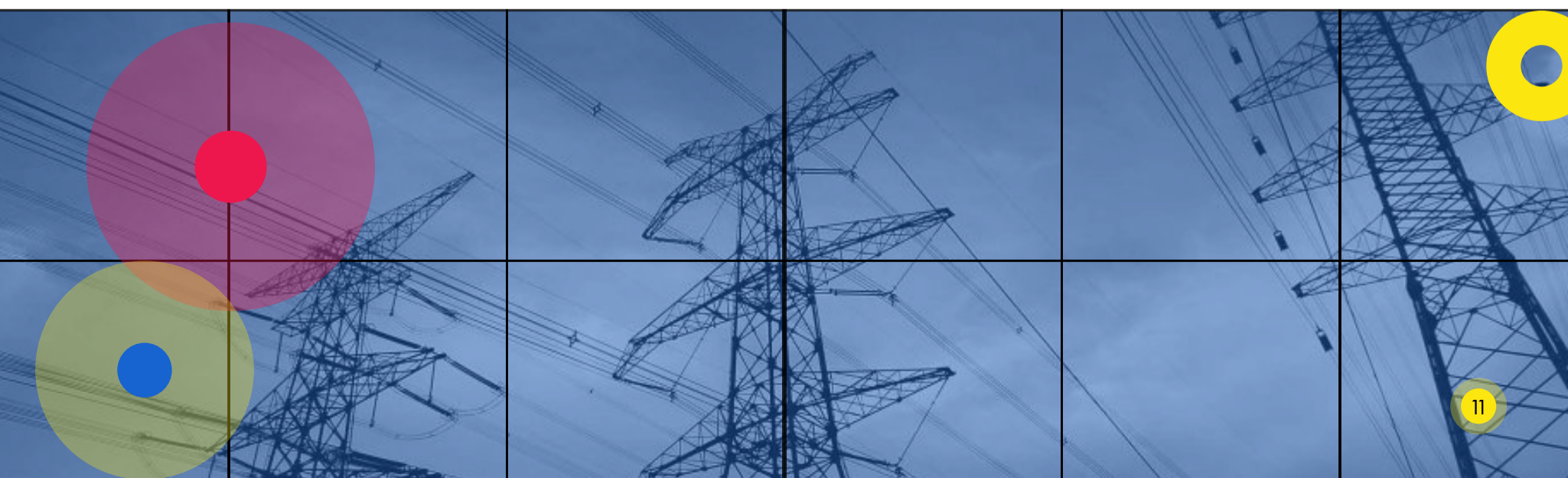


У відповідь на агресію росії в Україні, міжнародне співтовариство послідовно запроваджує санкції з метою обмеження економічних і військових можливостей росії. Серед пріоритетів майбутніх санкцій важливе місце займає енергетичний сектор, який є ключовим джерелом доходів для росії.

Нещодавно Європейська комісія надіслала країнам-членам ЄС проєкт 14-го пакету санкцій. Основними положеннями цього пакету є обмеження на імпорт російського скрапленого природного газу (СПГ), а також заходи проти так званого «тіньового флоту» – суден, які допомагають росії обходити санкції через треті країни. Крім того, новий пакет санкцій містить пропозиції щодо розширення списку фізичних та юридичних осіб, що підпадають під санкції, включаючи тих, хто сприяє військовим діям росії або підтримує її економічну діяльність, яка підриває міжнародну безпеку.

Цей крок є частиною ширшої стратегії ЄС, спрямованої на зниження залежності від російських енергоресурсів і посилення тиску на Москву з метою припинення військової агресії. Продовження санкційної політики та її адаптація до нових обставин підкреслюють рішучість міжнародного співтовариства в підтримці України та зміцненні міжнародного правопорядку.

Таким чином, майбутні санкції не лише поглиблюють економічну ізоляцію росії, але й демонструють рішучість міжнародної спільноти у підтримці України. Вони служать нагадуванням про те, що порушення міжнародного права та агресія проти суверенної держави не залишаться без наслідків. ЄС продовжуватиме адаптувати санкційну політику до нових викликів, щоб забезпечити ефективність обмежувальних заходів і досягти стратегічних цілей.



Виклики та наслідки санкцій проти росії в енергетичному секторі



Введення санкцій проти росії в енергетичному секторі стикається з певними викликами, включаючи можливість обходу санкцій через треті країни, а також необхідність забезпечення енергетичної безпеки для країн-імпортерів російських енергоресурсів.

→ Виклики введення санкцій проти росії в енергетичному секторі:

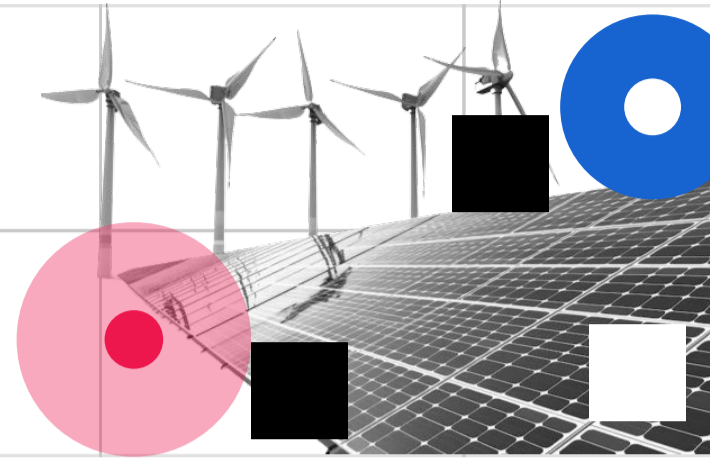
- **обхід санкцій.** Росія активно шукає нові ринки збуту для своїх енергоносіїв, зокрема в Китаї, Індії та на Близькому Сході. Ці країни не долучилися до західних санкцій і стали важливими торговельними партнерами для Москви. Крім того, частина експорту товарів, що підпадають під санкції, все ж досягає росії через треті країни або дочірні компанії європейських підприємств, які працюють за межами ЄС;
- **енергетична безпека Європи.** Європейські країни повинні забезпечити свою енергетичну безпеку, замінюючи російські енергоносії альтернативними джерелами. Це вимагає диверсифікації поставок, збільшення використання відновлюваних джерел енергії, а також інвестування в інфраструктуру для зберігання та транспортування енергії. Такі кроки можуть зменшити залежність від російських енергоресурсів і підвищити стійкість енергетичних систем країн ЄС.

→ Наслідки введення санкцій проти росії в енергетичному секторі:

- **економічні наслідки для росії.** Санкції вже призвели до значного зниження доходів росії від експорту нафти та газу, що негативно вплинуло на її економіку. Обмеження доступу до передових технологій та інвестицій уповільнили розвиток нових енергетичних проектів і модернізацію існуючих. Російські енергетичні компанії стикаються з труднощами у підтримці виробничих потужностей та забезпеченні ремонту обладнання;
- **вплив на світовий ринок енергоносіїв.** Виведення російських енергоносіїв з європейського ринку викликало коливання цін на нафту і газ, що вплинуло на глобальну економіку. Однак поступова адаптація до нових умов та диверсифікація постачань сприяють стабілізації ситуації на ринку.

Таким чином, санкції проти росії в енергетичному секторі є важливим інструментом тиску, спрямованого на припинення агресії та відновлення міжнародного правопорядку. Попри виклики, з якими стикаються як ЄС, так і росія, ці заходи вже призвели до суттєвих економічних втрат для Москви та обмежили її можливості фінансувати військові операції. Продовження та посилення санкцій є необхідним для досягнення стратегічних цілей, зміцнення енергетичної безпеки Європи та підтримки України в її боротьбі за суверенітет.

Довгострокові перспективи та адаптація до санкцій проти росії в енергетичному секторі



Санкції проти росії в енергетичному секторі вже мали значний вплив на її економіку та продовжують викликати численні виклики як для росії, так і для країн, що запровадили ці санкції. Водночас, обидві сторони вживають заходів для адаптації до нових умов.

- ➔ **Російські контрзаходи та адаптація до санкцій проти росії в енергетичному секторі:**
 - **розширення ринків збуту.** Росія активно переорієнтовується на нові ринки збуту, зокрема в Азії. Це дозволяє росії частково компенсувати втрати від європейських ринків, хоча ціна нафти для цих країн часто нижча через підвищені ризики та обмеження;
 - **внутрішня реорганізація.** Росія вживає заходів для зміцнення внутрішнього енергетичного сектору, включаючи підтримку національних компаній та розвиток інфраструктури для видобутку та переробки енергоносіїв. Це включає спроби розширення видобутку в регіонах, менш залежних від західних технологій та обладнання;
 - **інвестиції в технології.** У відповідь на санкції, росія намагається розвивати власні технології та залучати інвестиції з країн, які не приєдналися до санкцій. Це включає співпрацю з Китаєм у сфері високих технологій та розвиток внутрішніх інноваційних програм.
- ➔ **Реакція та стратегія ЄС на санкцій проти росії в енергетичному секторі:**
 - **диверсифікація енергопостачання.** Європейські країни активно працюють над диверсифікацією джерел енергії, зокрема через збільшення імпорту зрідженого природного газу (СПГ) з США, Катару та інших країн. ЄС також розширює співпрацю з Норвегією, Алжиром та країнами Північної Африки для забезпечення стабільних поставок енергії;
 - **інвестиції у відновлювані джерела енергії.** ЄС продовжує інвестувати в розвиток відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергетика. Це не лише сприяє зниженню залежності від імпорту викопного палива, але й підтримує загальну стратегію зменшення викидів парникових газів та боротьби з кліматичними змінами;
 - **покращення енергетичної ефективності.** Важливим напрямком є підвищення енергоефективності в промисловості, транспорті та житловому секторі. Це включає модернізацію інфраструктури, впровадження нових стандартів енергоефективності та стимулювання інноваційних технологій, що зменшують споживання енергії.

→ **Геополітичні зміни як реакція на санкцій проти росії в енергетичному секторі:**

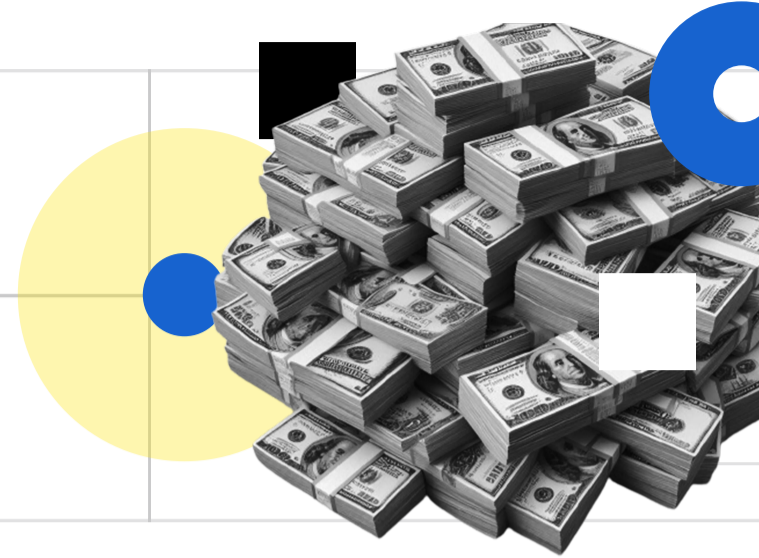
- **посилення ролі Китаю та Індії**, які стали ключовими покупцями російських енергоносіїв, що підвищує їхній вплив у глобальній енергетичній політиці. Це створює нову динаміку у відносинах між цими країнами та ЄС, США та іншими західними державами. Зокрема, Китай використовує цю ситуацію для укріплення своєї енергетичної безпеки та економічної могутності;
- **трансформація європейської енергетичної політики**. Європа прискорює перехід на відновлювані джерела енергії та шукає нових постачальників нафти і газу. Це сприяє зміцненню енергетичної незалежності ЄС та скороченню залежності від викопного палива. Наприклад, збільшення інвестицій в сонячну та вітрову енергетику сприяє досягненню цілей Європейського зеленого курсу;
- **зміцнення трансатлантичних зв'язків**. Санкції проти росії та енергетична криза посилюють співпрацю між Європою та США. США стали важливим постачальником зрідженого природного газу (СПГ) для Європи, що зміцнило енергетичні зв'язки між двома континентами. Це сприяє більшій синхронізації енергетичних політик та координації зусиль у боротьбі з глобальними викликами.

→ **Адаптація енергетичних ринків як реакція на санкцій проти росії в енергетичному секторі:**

- **диверсифікація постачальників**. ЄС активно диверсифікує джерела постачання енергії, укладаючи нові контракти з країнами Північної Африки, Близького Сходу та Сполучених Штатів. Це зменшує залежність від російських енергоносіїв та підвищує енергетичну безпеку регіону;
- **розвиток інфраструктури для СПГ**. Європейські країни активно інвестують у будівництво нових терміналів для прийому зрідженого природного газу. Це дозволяє збільшити обсяги імпорту СПГ з альтернативних джерел, що є важливим кроком до зниження залежності від трубопровідного газу з росії;
- **інновації та зелена енергетика**. Санкції прискорили розвиток відновлюваних джерел енергії та інноваційних технологій у сфері енергоефективності. Європа інвестує в проекти зі створення водневої економіки, розвиток батарейних технологій та підвищення енергоефективності будівель. Ці кроки не лише сприяють енергетичній незалежності, але й підтримують екологічні цілі.

Таким чином, санкції проти росії в енергетичному секторі мають довгострокові наслідки як для російської економіки, так і для глобальної енергетичної політики. Попри виклики, з якими стикаються обидві сторони, санкції вже призвели до значних змін у глобальному енергетичному ландшафті. Європейські країни активно диверсифікують джерела постачання енергії, інвестують у відновлювані джерела та нові технології, що сприяє підвищенню їхньої енергетичної незалежності. Водночас, росія змушена адаптуватися до нових умов через переорієнтацію на азійські ринки та розвиток внутрішніх технологій. Подальше посилення санкцій та адаптаційні заходи залишаються важливими для підтримки міжнародного правопорядку та стабільності.

Плани на майбутнє щодо введення санкцій проти росії в енергетичному секторі

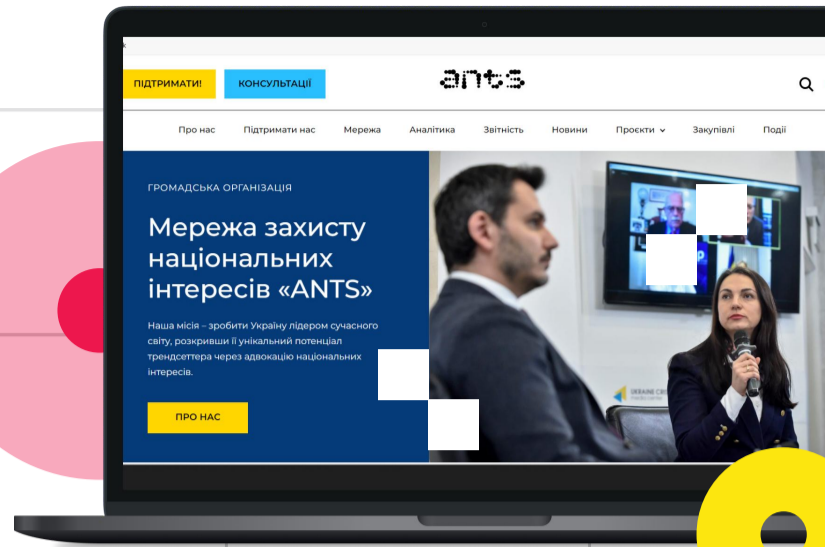


Європейський Союз і його партнери продовжуватимуть впроваджувати нові санкції та адаптувати існуючі заходи для посилення тиску на росію. **Пріоритетом залишаються санкції проти енергетичного сектору, оскільки він є основним джерелом доходів для фінансування російської агресії:**

- **розширення санкцій.** ЄС планує розширити санкції на нові сфери, включаючи мікроелектроніку та фінансові операції. Це ускладнить для росії доступ до критично важливих технологій та фінансових ресурсів, необхідних для підтримки військових операцій;
- **зміцнення контролю за дотриманням санкцій.** Важливою складовою майбутньої політики є зміцнення контролю за дотриманням санкцій, включаючи боротьбу з обходом через треті країни та «тіньовий флот». Це вимагатиме тісної співпраці між країнами ЄС та іншими міжнародними партнерами, а також розширення повноважень і можливостей регуляторних органів.

Таким чином, санкції проти росії в енергетичному секторі є важливим інструментом міжнародного тиску, спрямованого на припинення агресії проти України. Хоча росія намагається адаптуватися до нових умов, довгострокові наслідки санкцій призводять до значних економічних витрат і обмежень. Продовження та посилення санкційної політики є необхідним для забезпечення міжнародного правопорядку та підтримки України у її боротьбі за суверенітет і територіальну цілісність.

Використані джерела



- 1 [Санкції й усунення росії зі світових ринків атомних технологій: 2024 рік може стати вирішальним, – Герман Галущенко](#)
- 2 [Не допускаючи експертів МАГАТЕ на блоки ЗАЕС, росіяни можуть приховувати загрози інциденту, – Герман Галущенко](#)
- 3 [Сіярто заявив, що Угорщина проти нових санкцій ЄС проти Росії у галузі енергетичного сектору](#)
- 4 [General Affairs Council](#)
- 5 [Якщо росіяни не залишать ЗАЕС, Україна вимагатиме посилення санкцій – Галущенко](#)
- 6 [Росія дуже уразлива: у The Hill назвали потенційні ризики для економіки РФ](#)
- 7 [Санкції проти «росатому» нейтралізують один з найпотужніших енергетичних збройних засобів росії - Герман Галущенко](#)
- 8 [Литва наполягає на санкціях проти "Росатому", російського СПГ і алюмінію](#)
- 9 [Європарламент дозволив країнам блоку обмежувати імпорт СПГ із Росії](#)
- 10 [Turkey in talks with ExxonMobil over multibillion-dollar LNG deal](#)
- 11 [Italy can do without Russian gas, says energy minister](#)
- 12 [Мінфін США тимчасово дозволив операції з банками РФ](#)
- 13 [Senate Passes Russian Uranium Import Ban, Sending to Biden](#)
- 14 [How Western Sanctions Are Strangling Putin's Arctic Gas Ambitions](#)
- 15 [US sanctions four shipping firms among nearly 300 suppliers linked to Russia](#)
- 16 [EU Aims to Bar Russian Funds to Parties Before European Vote](#)
- 17 [Russia's refined oil product exports to Singapore to hit highest this year in May, traders say](#)
- 18 [What EU Sanctions on Russian LNG Would Mean for Global Gas](#)
- 19 [Багаті та недружні](#)
- 20 [Statement From National Security Advisor Jake Sullivan on the Signing of the Prohibiting Russian Uranium Imports Act into Law](#)
- 21 [Hungary teases veto over new EU Russian gas sanctions](#)
- 22 [Portugal's new government aligned with tougher energy sanctions on Russia](#)
- 23 [Конгрес США взявся за санкції проти Росатому](#)
- 24 [Virtually Every Sanctioned Russian Oil Tanker Remains Idle and Empty Months After Sanctions](#)
- 25 [Тревел-блог окупантів: родина російського мільярдера Кузяєва без проблем подорожує Європою](#)
- 26 [Three countries oppose EU sanctions proposal regarding Russia's "shadow fleet"](#)

Цей аналітичний матеріал був представлений Мережею захисту національних інтересів «АНТС» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст цього аналітичного матеріалу є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.